

"DEĞİŞİM BAŞLIYOR"

Hazine ve Maliye Bakanı Berat Albayrak, Yeni Ekonomi Programı'nın bu yılki ana temasını "Değişim Başlıyor" olarak açıkladı. Çok daha etkin şekilde sahada olacaklarını aktaran Bakan Albayrak, "Değişim tüm Türkiye olarak hepimizden başlıyor. Bir üst lige çıkmak istiyorsak tüm paydaşlar olarak değişmek zorundayız KOBİ'lerimize ayrı bir önem vereceğiz. Etkili olabilmeleri için beklentilerini sorunları dinleyeceğiz" dedi.

Hedefler (Yüzde)

	2019	2020	2021	2022
Büyüme	0,5	5	5	5
Enflasyon	12	8,5	6,0	4,9
İşsizlik	12,9	11,8	10,6	9

Fotoğraflar: *Dünya Gazetesi Fotoğraf Arşivi*

Hazine ve Maliye Bakanı Berat Albayrak, "Değişim Başlıyor" temalı Yeni Ekonomi Programı'nı (2020-2022) açıkladı. YEP'in ilk yılını tamamladıklarını ve bir yıllık performansın sonunda programı revize ederek, ikinci yılın başlangıç vuruşunu yaptıklarını belirten Bakan Albayrak, 2019-2020 yıllarını "dengelenme dönemi" olarak adlandırdıklarını anımsattı.

Bakan Albayrak, bu dönemde ekonomide temel mücadele alanlarının başında yine enflasyonun geleceğini vurgulayarak, "Eğer ekonomide güçlü Türkiye idealini ortaya koyuyorsak, eğer büyük sıçramayı ve bir üst lige çıkmayı hedefliyorsak enflasyonu yüzde 5'in altına çekmeden bunların gerçekleşmesi çok zor. Enflasyonu yüzde 5'in altına indirmek bizim temel hedefimiz olmayı sürdürüyor. Geçen yıl, 2019 yılı için yüzde 15,9'luk enflasyon hedefi koymuştuk. Enflasyonla mücadelede sağlanan başarıyla 2019'u yüzde 12'lik enflasyon tahminiyle geride bırakmayı hedefliyoruz. 2020 için 9,8 olarak konulan hedefi yüzde 8,5 olarak revize ettik. 2021 yılında yüzde 6, 2022 yılında da yüzde 4,9'luk enflasyon hedefliyoruz. Bu hedefler doğrultusunda para ve maliye politikaları eş güdümlü olmaya devam edecek. Merkez Bankasına enflasyonla mücadelede bugüne kadar olduğu gibi bundan sonra da hükümetimiz ve bakanlık olarak güçlü destek vermeyi sürdüreceğiz. Mal ve hizmet piyasalarında rekabeti ve derinliği artıracak yapısal dönüşüm adımlarını sürdüreceğiz" diye konuştu.

Teknolojik üretim yapan firmalar teşvik edilecek

İvme finansman paketi ve benzeri araçlarla cari açığın düşürülmesine katkı veren katma değerli ve teknolojik üretim yapan firmaları ve projeleri öncelikli teşvik edeceklerine değinen Bakan Albayrak, "Varlık Fonu, petrokimya, madencilik ve yerli kaynağa dönük enerji üretimi alanları başta olmak üzere özel sektör işbirliklerinde sabit sermaye yatırımlarında daha etkin rol oynayacak. Sanayide kapasiteyi artıracak, maliyetleri düşürecek, rekabet potansiyeli kazandıracak Ulusal Verimlilik Planı'nı devreye alacağız. Ayrıca kapsamlı olarak bir mevzuat taramasını başlattık. Şirketleri büyümeden kaçındıran düzenlemeleri de gözden geçirecek, yenileyeceğiz" dedi.

Enflasyon yüzde 5'in aşağısına indirilecek

Enflasyonun 2019'da yüzde 12 olması, 2020 yılında yüzde 8.5'e, 2021 yılında 6'ya ve 2022'de yüzde 4.9'a indirilmesi hedefleniyor.

Bütçe açığı yüzde 3'ün altında olacak

Program döneminde bütçe açığının GSYH'ye oranının yüzde 3'ün yani Maastricht Kriterleri'nin altında kalması, faiz dışı dengenin GSYH'ye oranının ise dönem sonunda binde 3 olarak gerçekleşmesi hedefleniyor. Bütçe açığının GSYH'ye oranının 2019 sonu, 2020 ve 2021'de yüzde 2.9, 2022 yılında ise yüzde 2.6 olması hedefleniyor.

İşsizlikte hedef yüzde 10'un altı

Ekonomik aktivitedeki toparlanmayla işgücüne katılım ve istihdam oranlarında iyileşme kaydedilmesi bekleniyor. Program dönemi boyunca istihdamın yıllık ortalama 1 milyon 80 bin artması, işsizlik oranının ise kademeli olarak gerileyerek 2022 yılında yüzde 9.8 seviyesinde gerçekleşmesi öngörülüyor. İşsizlikte yıllara göre 2019'da yüzde 12.9, 2020'de yüzde 11.8, 2021'de yüzde 10.6 ve 2022'de yüzde 9.8 hedefleniyor.

Büyümede her yıl yüzde 5 bekleniyor

Program dönemi boyunca büyümenin, potansiyeline yakın yüzde 5 seviyesinde gerçekleşmesi hedefleniyor. Toparlanmada ertelenmiş tüketim ve yatırımlar, finansal koşullardaki iyileşme, finansal oynaklıkların ve belirsizliklerin azalması, enflasyondaki kazanımların devamı, tüketici ve yatırımcı güvenindeki toparlanmanın etkili olacağı bekleniyor. Programda temel belirleyicinin yurtiçi talep olacağı ifade ediliyor. Buna göre 2019'da binde 5, 2020, 2021 ve 2022'de ise yüzde 5 büyüme hedefleniyor.

Cari işlemlerde denge

Ekonomideki toparlanma sonucunda talep kompozisyonundaki değişimle birlikte cari işlemler dengesinin 2020 yılında dış finansman ihtiyacını makul düzeylerde tutacak bir açık vermesi bekleniyor. Enflasyondaki düşüşle birlikte ülke risk primlerindeki gerilemenin, kaliteli sermaye girişleri için elverişli bir ortam oluşturarak dış finansmanın temel belirleyicisi olacağına vurgu yapılıyor. Cari işlemler dengesinin GSYH'ye oranının program döneminde sırasıyla 2019'da binde 1 fazla, 2020'de yüzde 1.2, 2021'de binde 8 açık ve 2022'de ise dengede kalacağı hedefleniyor.

Büyüme hedefleri ve politikalarının hızlıca tesis edilmesinin istihdamdaki artışı da beraberinde getireceğini vurgulayan Bakan Albayrak, şunları kaydetti: "2019'u yüzde 12,9'luk bir işsizlik oranıyla kapattıktan sonra, işsizlik oranını 2020'de yüzde 11,8'e, 2021'de yüzde 10,6'ya ve 2022'de 9,8'e düşürmeyi hedefliyoruz. Ekonomik aktivitedeki toparlanma ile iş gücüne katılım ve istihdam oranlarında iyileşmeyi göreceğiz.

Yılda 60 ila 100 milyar lira büyüklük sağlayacak Tamamlayıcı Emeklilik Sistemi sosyal tarafların mutabakatıyla kurulacak.

Sanayide kapasiteyi artıracak, maliyetleri düşürecek, rekabet potansiyeli kazandıracak Ulusal Verimlilik Planı devreye alınacak.

İşsizlik oranının kademeli gerilemesi sağlanacak

Program dönemi boyunca istihdamdaki kişi sayısının yıllık ortalama 1 milyon 66 bin kişi artarak işsizlik oranının kademeli gerilemesi sağlanacak. İstihdam teşviklerinin etki analizleri yapılarak, teşviklerin ihtiyaçlara göre yeniden tasarlanmasını sağlayacağız. İstihdamda, kredi şartlarının uygun hale gelmesi, inşaatta da talebin canlanmasını ve arz fazlasının azalmasını göreceğiz. Nitekim son bir yıldaki istihdam kaybının yaklaşık üçte ikisi inşaat sektöründen kaynaklandı. Tamamlanmaya yakın yapıların bitirilmesinin desteklenmesiyle kısa dönemde bu alandaki istihdama olumlu katkı sunacağını göreceğiz."

Tarım, sulama ve sera yatırımlarıyla büyüyecek

Bakan Albayrak, sulama ve sera yatırımlarının desteklenmesiyle tarımda arzı artırmaya yönelik zamanında verilen uygun fiyat ve yapılan alımlarla tarım sektöründe de işsizliğin azalmasının sağlanacağını belirterek, bireysel tüketimin artmasının, uygun kredi şartlarının, stok ve revizyon yatırımlarının, sanayi ve hizmet sektöründe ve turizm alanında istihdamı artıracağını dile getirdi.

"Gençlerde işsizlik, istihdam piyasasında talep edilen mesleklere yönelik, özellikle yoğun anlamda talebi olan, kodlama, bilgi işlemci, satış elemanı gibi benzeri alanlardaki hedef odaklı sertifika ve meslek edindirme programlarıyla maksimum genç istihdam edilerek bu rakamları da azaltacağız" diyen Bakan Albayrak, orta yaş gruplar, kadınlar ve gençlere yönelik girişimcilik ve meslek kazandırma programlarıyla orta vadede de işsizlikle mücadele edileceklerini söyledi.

BIST'de yeni alternatif ürünler oluşturulacak

Bakan Albayrak, "BIST'de yeni oluştu-

"Gerçekçi tedbirler ortaya kondu"

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, Hazine ve Maliye Bakanı Berat Albayrak tarafından açıklanan Yeni Ekonomi Programı (YEP) ile ilgili yaptığı değerlendirmede, sorunların doğru tespit ve teşhis edilerek, gerçekçi tedbirler ortaya konduğunu söyledi.

TOBB Başkanı Hisarcıklıoğlu açıklamasında şunları kaydetti: "Ekonomideki hassasiyetlerin dikkate alındığı, Türkiye'yi 2023'e hazırlayacak bir yol haritası ve yeni bir ekonomik model hazırlanmıştır. Yeniden yüksek büyümenin hedeflenmesi özel sektörümüze heyecan ve moral vermiştir. Planlanan adımların ekonomide bir sıçrama tahtası işlevi göreceğini, böylece güçlü ve istikrarlı büyüme sürecine geçiş sağlayacağını düşünüyoruz.

Reel sektörü, KOBİ'leri, üreticileri ve yatırımları destekleme yönündeki adımların devam edecek olmasını da memnuniyetle karşılıyoruz. Programın önümüzü daha net görmemizi ve ekonomik aktiviteye ivme sağlayacağına inanıyoruz. Bizlerde Türk iş dünyası olarak ülkemizin hedefleri doğrultusunda tüm gücümüzle çalışmaya devam edeceğiz."

rulacak alternatif ürünler, Omnibus ile Devlet İç Borçlanma Senedi (DİBS) piyasasının uluslararası teminat özelliği getirilmesi başta olmak üzere, hisse senedi piyasasında hisselerin gruplandırılarak yatırımcının kolay seçiminin sağlanması, halka açılmanın vergi indirimleriyle derinleştirilmesi, döviz piyasasının kurulmasıyla birlikte ilave tedbirler getirilmesi önümüzdeki süreçteki önemli planlarımız arasında yer alıyor.

Bankacılık sektörü için sık sık gündeme getirilen NPL'lerle ilgili reform niteliğinde bir adım atıldı. Bankalarımız için artık temiz bir sayfa başlangıcı önümüzdeki dönemde göreceğiz. Artık bankaların, gerçek meseleleri olan, finansman sağlama işine döneceklerini düşünüyoruz. Birçok defa vurguladığım hedeflerle uyumlu finansman modellerini tıpkı kamu bankalarının yaptığı gibi özel enstrümanları yeni ürünleri devreye alarak sektörde daha etkin rol oynayacaklarını bekliyoruz."

Tamamlayıcı Emeklilik Sistemi kurulacak

Bakan Albayrak, yılda 60 ila 100 milyar lira büyüklük sağlayacak Tamamlayıcı Emeklilik Sistemi (TES) sosyal tarafların mutabakatıyla kurulacağını ve sermaye piyasalarını derinleştirecek kapsamlı bir reform paketinin devreye sokulacağını söyledi.

Bu sene farklı olarak, çok daha etkin şekilde sahada olacaklarını aktaran Bakan Albayrak, şöyle devam etti: "Değişim tüm Türkiye olarak hepimizden başlıyor. Türkiye yeni bir ekonomik modele geçiyor bu programın ruhunda. Bir üst lige çıkmak istiyorsak tüm paydaşlar olarak değişmek zorundayız. Reel sektörümüz ve bütün paydaşlarımız ülkemizin her yerinde artık sahada. Bu bilinçle bu süreci gerek bizler gerek paydaşlarımız hep birlikte yaşayacağız. Bu programın yürütülmesi, gerekirse değişiklerle ilgili istişareler yapacağız, görüşlerimizi paylaşacağız. KOBİ'lerimize ayrı bir önem vereceğiz. Etkili olabilmeleri için beklentilerini, sorunları dinleyeceğiz. Ülkemizin yeni bir başarı hikayesini milletimizin desteği, reel sektörümüzün, yani sanayicimizin, tarımın, hizmet sektörünün ve finans sektörünün tam kapasiteyle çalışması, bunlarla birlikte, yeni YEP'le birlikte gerçekleştireceğiz."

TEMEL HEDEFLER

» Tüketici enflasyonu, 2020 yıl sonu itibarıyla yüzde 8.5, 2020 yıl sonu itibariyle yüzde 4.9'a düşürülecek.

» Atılacak olan ekonomik dönüşüm ve değişim adımları ile Program dönemi sonunda cari işlemlerde denge kalıcı olarak tesis edilecek.

» Program dönemi boyunca büyümenin yüzde 5 seviyesinde gerçekleşmesi beklenmekte. 2020 yılında büyümenin ertelenmiş iç talep kaynaklı olacağı ve enflasyonist olmayacağı öngörülmekte.

» Program dönemi boyunca merkezi yönetim bütçe açığının GSYH'ye oranı yüzde 3'ün altında tutulacak. Buna yönelik olarak Merkez Yönetim Bütçesinin uygulama süreci Hazine ve Maliye Bakanlığı ile Strateji ve Bütçe Başkanlığı tarafından yakın işbirliği içerisinde koordineli olarak yürütülecek.

» Kamu yatırım harcama ve teşviklerini etkinliğini artıracak değişim programları sürdürülecek.

» Kamu yatırımlarında 11. Kalkınma Planında yer alan öncelikli imalat sanayi sektörlerine ve bu sektörlere yönelik beşeri ve fiziki altyapıyı güçlendirecek Ar-Ge, dijitalleşme, insan kaynakları, lojistik ve enerji gibi yatay alanlar ile tarım, turizm ve savunma sanayi alanlarına öncelik verilecek.

» Türkiye Varlık Fonu, cari işlemler dengesinin güçlendirecek, ülkenin stratejik hedeflerini ve finansal piyasaların gelişmesini destekleyecek ve özel sektör iş birliklerine dayanan sabit sermaye yatırımları yapacak.

» Vergi reformu ile mükellef hakları daha etkin bir şekilde korunacak, beyanname sistemi yaygınlaştırılacak, vergi tahsilatının etkinliği artırılacak, kurumlar vergisi kademeli olarak azaltılacak. Halka yeni açılan şirketlere kurumlar vergisi indirimi sağlanacak, vergi oranlarında ve vergi politikalarında yapılacak diğer bazı düzenlemeler ile vergi gelirleri artırılacak ve vergi adaleti sağlanacak.

» İşgücü piyasasındaki beceri uyumu artırılacak ve esnekleştirme adımları sosyal tarafların mutabakatı ile hayata geçirilecek.

» Bankacılık sektörünün aktif kalitesini iyileştirecek, mali yapısını güçlendirecek ve kaynaklarını kaliteli ve sürdürülebilir büyümeyi destekleyecek şekilde kullanılmasını sağlayacak adımların atılmasına devam edilecek.

» Ekonominin uluslararası sermaye hareketlerindeki oynaklığa dayalı kırılganlığı azaltacak, reel sektöre TL cinsinden ucuz ve uzun vadeli kaynak sağlayacak bir tamamlayıcı emeklilik sistemi sosyal tarafların mutabakatı ile kurulacak ve sermaye piyasalarını derinleştirecek kapsamlı bir reform paketi devreye sokulacak.

» Ekonomi yönetimi ile ilgili kurumların yeniden yapılandırma süreci devam edecek. Finansal istikrarı ve güvenliği esas alan yeni bir finansal mimari oluşturma çalışmaları sürdürülecek.

» YEP'teki makroekonomik hedefleri destekleyecek ve sürdürülebilir kılacak nitelikli insan gücü ve güçlü toplam hedefi ile ilgili proje ve programlar hayata geçirilmeye devam edilecek.

"Cari denge politikalarımızın en öncelikli meselesi"

Dengelenme döneminin en başarılı alanlarının başında cari denge konusunun geldiğine işaret eden Bakan Albayrak, şöyle konuştu: "Bu alan önümüzdeki dönem politikalarımızın en öncelikli meselesi olmaya devam edecek. 2019 yılı için cari açığın milli gelire oranında yüzde 3,3'lük hedef koymuştuk. Az rastlanır bir başarı ortaya koyarak yılı cari açık değil, inşallah cari fazla vererek kapatacağız. Büyüme hedefimiz ve ekonomideki toparlanmanın sonucu olarak talepteki değişimle birlikte cari dengede açık vereceğimizi önümüzdeki süreçte biliyoruz ama bu açığı dış finansman ihtiyacını makul düzeyde kalmasını sağlayacak bir seviyede tutacağız. Bu çerçevede 2020 yılı için cari açıkta milli gelire oranla yüzde 1,2'lik bir seviye hedefliyoruz. Bunu 2021'de 0,8'e ve 2022'de bu yapısal yapısal dönüşümlerle sıfıra indirmek için çalışacağız."

"İthalatı frenlemeye yönelik adımlar atmamız kaçınılmazdı"

Bu yıl bütçe dengesinde program hedefinin biraz üzerinde kalındığına işaret eden Bakan Albayrak, şu değerlendirmede bulundu: "Ekonomideki yavaşlama nedeniyle gelirlerimizin hedeflerimizin altında kalması bu sonuçtaki önemli faktörlerden birisi oldu. Böylesi zor bir dönemde ekonomiyi desteklemek, cari açığı azaltmak, enflasyonla mücadelede hedeflerimize ulaşmak için özellikle ithalatı frenlemeye yönelik adımlar atmamız da kaçınılmazdı. Önümüzdeki dönemde de gerek duyulduğunda üretime dayalı ekonomik dönüşümü finanse etmek için bütçe imkanlarını yine gerekirse kullanacağız ancak bunları yaparken her halükarda bütçe açığının milli gelire oranını yüzde 3'ün altında tutacağız. Bütçe açığının milli gelire oranında 2019'u yüzde 2,9 ile kapatmayı hedefliyoruz. 2020 ve 2021'de aynı oranı sürdürmeyi, 2022'de ise yüzde 2,6'ya düşürmeyi amaçlıyoruz. Bu kapsamda vergi adaleti sağlayacak, çok kazanandan çok, az kazanandan daha az vergi alınmasının önünü açacak ve gelirleri artıracak, uluslararası uygulamaları örnek alan bir vergi reformuyla ilgi adımları atmaya başlıyoruz. Ayrıca kamuda giderleri azaltmaya yönelik güçlü bir politika setini uygulayacağız. KİT'leri verimlilikleri artacak, kamu maliyesine yükleri azalacak şekilde yapılandırıyoruz."

KİT'lerin verimlilikleri artacak, kamu maliyesine yükleri azalacak şekilde yapılandırılacak.

NELER YAPILACAK?

- İkinci ve sonraki konut alımlarında vergileme ve kredi kullanımına ilişkin düzenleme ile kredi kullanımına ilişkin düzenleme ve uygulamalar üretken olmayan yatırımların cazibesini azaltma saikiyle gözden geçirilecek. İmar değişikliklerinden kaynaklanan değer artışlarının vergilendirmesine ilişkin mevzuat ve uygulama güçlendirilecek.
- Teşvik ve destek sistemi sadeleştirilerek mükerrerliği önleyici bir yapıda kurgulanacak.
- Lüks ve ithal yoğunluğu yüksek ürünler listesi güncellenerek vergi düzenlemesi yapılacak.
- Türkiye Varlık Fonu, petrokimya, madencilik ve yerli kaynağa dönük enerji üretimi alanlarında özel sektör işbirliklerine dayanan sabit sermaye yatırımlarında yer alacak.
- Türkiye Emlak Katılım Bankası bünyesinde uzun vadeli tasarrufu teşvik edecek ve düşük maliyetle konut edinimini sağlayacak Yapı Tasarrufu Sandığı Sistemi kurulacak.
- Finansal sistemdeki sistemik risk birikimini azaltmak, finansal derinliği ve ürün çeşitliliğini artırmak amacıyla yurtdışı yerleşik Türk vatandaşlarına dövizli BES uygulamasına geçilecek. emeklilik yatırım fonlarının Türkiye Elektronik Fon Alım Satım Platformu'ndan işlem görmesi sağlanacak.
- Elektronik çek ve bono sistemi kurulacak.
- Sigortacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu kurulacak.
- Borsa İstanbul bünyesinde döviz piyasası kurulacak.
- Vatandaşın Kumbara Hesabı uygulaması ile her yeni doğan çocuğa bir banka veya katılım finans şirketi hesabı açılacak böylece finansal sisteme katılım ve tasarruf erken yaşta teşvik edilecek.